

SIHTMÄRGISTATUD VASTUSAMMUD KRIITIKUTELE

Hiina on hakanud talitsema oma nn huntsõdalase diplomaatiat.

Laia kriitika asemel on vastulaused süüdistustele nüüd isikustatud.

Strateegia ümberhindamisega loodab Hiina oma kuvandit positiivsemaks muuta.

Hiina verbaalsetes vastusammudes avalikele süüdistustele oli 2021. aastal näha mõnevõrra uut mustrit. Alates 2018. aasta kevadest rakendas Hiina nn huntsõdalase diplomaatiat, mis väljendus Hiina kõneisikute enneolematult agressiivsetes rünnakutes Hiina kriitikute vastu. Hiina narratiivi kaitstes kostitati vastaseid kohati vaippommitamise stiilis hiina kirjandustundide kõrgtaseme marksistliku sõnavaraga. Selline diplomaatiline stiil sai nime Hiina populaarse märulifilmi „Hunt-sõdalane 2“ järgi, milles üksik Hiina sõjahunt võitleb Ameerika pahalastega.

2021. aastal oli näha “huntsõdalase“ diplomaatia ümberhindamist ja väljamõõdetud vastusammude rakendamist. Hiljutised arvamusküsitlused lääneriikides on näidanud, et Hiina kuvand on viimase paari aastaga muutunud oluliselt negatiivsemaks. Selle suundumuse tõttu on Hiina juhtkonnas tuntud vajadust väljendada senisest pehmemalt või sihtmärgistatumalt.

Hiina kuvand on viimase paari aastaga muutunud oluliselt negatiivsemaks, mistõttu on Hiina juhtkonnas tuntud vajadust väljendada senisest pehmemalt või sihtmärgistatumalt.

Nüüd pöördub Hiina kriitikale vastates konkreetsete adressaatide poole või toob nad oma vastuses nimeliselt välja. Personaliseeritud vastusammuga ei loodeta mitte ainult kriitika autorit vaikima sundida, vaid ühtlasi näidata, et Hiina pahameele on esile kutsunud vaid üks konkreetne isik või rühmitus, ning see ei ole suunatud kõikide välismaalaste vastu.

Viimasest aastast võib tuua mitu personaliseeritud hukkamõistu näidet Eesti lähiregionist. Hiina saatkond Tšehhis kritiseeris mõttekoda Sinopsis Prahast, nimetades selle analüütikuid „niinimetatud Hiina-ekspertideks“. Norras saadeti Aftenposteni toimetajale nimeline vastus, kui väljaanne oli oma esilehel avaldanud toetusavalduse Hongkongi väljaandele Apple Daily. Rootsi väljaanne Jönköpings-Posten sai Hiina kritiseerimise eest juhtkirjas Hiina saatkonnalt oma toimetusse kiire vastulause. Rootsis on isiklikule e-posti aadressile saanud Hiina saatkonnalt ähvarduskirja üks ajakirjanik ja üks parlamendiliige.

Hiina Välisministeeriumi praegune kõneisik Zhao Lijian on üks esimesi Hiina diplomaate, kes marksistliku elevusega „huntsõdalase“ diplomaatiat viljelema hakkas. Pekingis leiti, et Pakistanis saatkonna asejuhina sotsiaalmeedias rüüsanud Zhao Lijian on hea sümbol Hiina uuele välispoliitikale ning ta viidi Islamabadist otse Välisministeeriumisse Päkesevärava (Chaoyangmen) taga asuvasse peamajja kõneisikuks.

Allikas: Greg Baker / AFP

Hiina aga ei piirdu ainult suulise ähvardamisega, vaid on valmis jõuvõtetega konfliktiolukorda ka ebaproportsionaalselt eskaleerima. Nii näiteks plaanis Hiina nõuda Taanilt välja kaks parlamendiliiget ühe Hongkongi demokraatiaaktivisti abistamise eest, ja kaks Hiinat kritiseerinud isikut. Suhtudes ähvardusse tõsiselt, soovitas Taani julgeoleku-teenistus nendel inimestel mitte reisida Hiinasse ega ka Hiina-sõbralikesse riikidesse, kus kohalikud võimud võivad nad Hiina palvel vahistada ja Hiinale välja anda.

Hiina aga ei piirdu ainult suulise ähvardamisega, vaid on valmis jõuvõtetega konfliktiolukorda ebaproportsionaalselt eskaleerima.

Isikustatud vastusammude taktika kristalliseerus 2020. aastal pretendentide sanktsioonidega, mille Hiina kehtestas Euroopa Liidu kümne inimese ja nelja ühenduse suhtes. Viis kümnest inimesest on Euroopa Liidu Parlamendi liikmed, 3 liikmesriikide parlamentide liikmed ja kaks Hiina-ekspertid.

Sel taustal ei ole üllatav ka Hiina saatkonnalt Eestis laiale ringile isiklikele e-posti aadressidele saadetud propagandaüllitis „China Watch“. Nagu näha, on Hiina saatkond pidevalt kogunud Eesti kodanike isiklike aadresse, et neid vajadusel ära kasutada. Visuaalselt palju professionaalsema, kuid sisult samasuguse üllitise saadab regulaarselt välja ka Hiina esindus Euroopa Liidu juures.

Ehkki viimase aasta jooksul on näha olnud uusi suundumusi Hiina mõjutustegevuses, võib Välisluureameti hinnangul öelda, et Hiina tagasitõmbumine agressiivsest ja vaippommitajalikust „huntsõdalase“ diplomaatiast ei viita tema nõrgenenud positsioonidele, vaid strateegia ümberhindamisele. Hiina strateegiliste eesmärkide saavutamisel mängib just läbikaalutud meediasõda senisest veelgi olulisemat rolli.